

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН: ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ШЛЯХИ ПІДТРИМКИ

Рождественська Д.Б.

м. Київ, Інститут інформаційних технологій і засобів навчання АПН України

Відомо, що починаючи з 2000 рр. рівень шкільної комп'ютеризації став стрімко зростати повсякчасно у всіх країнах Європи. І хоча середня кількість учнів за комп'ютером залежить від рівня шкільної комп'ютеризації в країні, їх середня кількість коливається від 5 до 20 учнів серед 15-річних. Треба відмітити, що деякі країни з особливо розвиненою комп'ютеризацією (у 2000 році, наприклад, це були Греція та Португалія) були вимушені навіть скорочувати її [1].

З 2001 року в Європі починається активне впровадження дистанційного навчання, яке частіше в європейській спільноті називають E-learning або електронне навчання. Його активне використання у навчальному процесі ґрунтується на документі, розробленому Європейською Комісією ще у 2000 році за назвою "E-Learning Action Plan – Designing Tomorrow Education". І вже через 3 роки реалізації цього плану Європейська Комісія мала змогу відзначити, що "E-Learning почало ставати головним у наших освітніх та тренінгових системах".

На теренах Європи впровадження інформаційних та комунікаційних технологій до загальноосвітньої школи відбувається за трьома основними напрямками. Так, у звичайних класах можуть використовуватися матеріали, засновані на Інтранет та/або Інтернет (перший напрямок), проте можуть бути й інші форми: віртуальні школи (другий напрямок), включення веб-орієнтованого шкільного та домашнього навчання (третій напрямок).

Імплементация дистанційного навчання в загальноосвітню школу Європи у вигляді веб-орієнтованого навчання відбувається завдяки порталу **European Schoolnet**, що є унікальною ініціативою в міжнародному співробітництві 26 Міністерств освіти європейських країн з метою поєднання зусиль для досліджень впливу ІКТ на систему освіти, допомогу політикам в освітній сфері та сприянню професійної освіти. На порталі розміщено також перелік інноваційних проектів для шкіл та надано можливість розміщення своєї інформації кожній регіональній та національній шкільній мережі.

Впровадження як веб-орієнтованого навчання, так і дистанційної освіти, підтримується також наступними проектами:

1. *Netd@ys Europe*: ініціатива, що сприяє використанню нових медіа (мультимедіа, Інтернет, відео конференцій або нових аудіовізуальних можливостей) в освіті. Основна мета: поєднати зусилля культурних інституцій та системи освіти в формуванні європейського Інтернет-простору.

2. *myEurope* (<http://myeurope.eun.org/ww/en/pub/myeurope/home.htm>): веб-орієнтований проект, що призваний підвищувати самосвідомість та усвідомлення дітьми своєї належності до європейської спільноти через застосування інноваційної активності в класі та шкільні проекти.
3. *Celebrate* (http://celebrate.eun.org/eun.org2/eun/en/index_celebrate.cfm): проект, зорієнтований на те, яким чином повинен виглядати електронний навчальний контент у майбутньому. Проектом передбачається також створення онлайн-баз даних для потреб освіти.
4. *Xplora* (<http://www.xplora.org/ww/en/pub/xplora/>): ресурс, створений для підвищення кваліфікації вчителів, наукових працівників, студентів через ресурсні можливості, інтерактивні сервіси та дружні лінки.
5. *Spring Day in Europe* (<http://www.springday2007.net/ww/en/pub/spring2007/index.htm>): проект спрямований на кооперацію, комунікацію між учнями, вчителями та школами в Європі з проблем розвитку європейської співдружності.
6. *Insight* (<http://insight.eun.org/ww/en/pub/insight/index.htm>) є ресурсом, що висвітлює інновації в інформаційно-комунікаційних технологіях та нові педагогічні технології; представляє індивідуальний досвід впровадження ІКТ у різних країнах.
7. *Comenius* (<http://comenius.eun.org/ww/en/pub/comenius/index.htm>). Проект «Comenius» – це друга фаза проекту «Socrates», метою якого є сприяння міжнародному співробітництву, професійному зростанню, вивченню мов та формуванню міжкультурної толерантності, європейської мобільності та інноваційної педагогічної діяльності, пов'язаної з ІКТ, через шкільні та мовні телекомунікаційні проекти (і не тільки для учнів, але й для вчителів).
8. *European Quality Observatory* (<http://www.eqo.info/>) є проектом, що покликаний забезпечувати належну якість E-Learning на всіх освітніх рівнях. Цей проект підтримується Європейським Фондом якості електронного навчання (<http://www.qualityfoundation.org/ww/en/pub/efquel/index.htm>) і дозволяє отримати доступ до баз даних з критеріями оцінювання ефективності навчального процесу, а також дає можливість поділитися й своїм власним досвідом.
9. *EUN Community* (<http://community.eun.org/enter.cfm>) дозволяє задіяти нові Інтернет-технології (віртуальні співтовариства, блоги) для створення інформаційного навчального середовища європейського освітнього простору.

Проте, треба відзначити, що в європейському просторі й інший напрямок імплементації інформаційно-комунікаційних технологій та дистанційного навчання – віртуальні школи – стають все більше

популярними як серед учнів/студентів, так і серед батьків. Дослідниками Расселом О. та Холкнером Б (Russel O., Holkner B., 2000) [2] було запропоновано поділяти всі віртуальні школи на три типи. Перший тип – кіберпросторовий – існує незалежно від географічного розташування. В цих школах від учнів ніколи не вимагається фізичного відвідування школи і відсутні навчальні та будь-які інші приміщення, які є в традиційній школі. Навчальна програма такої школи може бути заснованою на будь-якій конкретній шкільній системі, проте окрім цього не існує інших перешкод, з яких студенти з інших країн не змогли б отримати освіту за допомогою комп'ютера. Другий тип віртуальних шкіл – гібридний – дозволяє студентам отримувати більшу частину освіти вдома, в офісі або інших місцях, проте вимагає регулярного відвідування традиційної школи для такої діяльності, як участь у спортивних заходах, що полегшує соціалізацію учнів. Третій – репетиторський тип – тип віртуальних шкіл, заснований на звичайному навчанні студентів у традиційній школі, при цьому віртуальний метод навчання може використовуватися або у випадку відсутності кваліфікованих викладачів з будь-якого предмету, або як додатковий для тих, хто відстає або, навпаки, особливо обдарованих студентів.

Необхідно зауважити також, що для європейських країн властива чітко виражена національна специфіка впровадження інформаційно-комунікаційних технологій та дистанційного (електронного) навчання в свої системи освіти, що відбивається як на освітній політиці, розміщенні акцентів на завданнях, що мають бути першочерговими для вирішення, так і на варіаціях організаційних форм впровадження, способу побудови навчального процесу, методик навчання тощо.

Україна, своєю чергою, не залишається осторонь світових тенденцій. Так, відповідно до результатів аналізу, проведеного українським урядом у 2002 році, використання інформаційно-комунікаційних технологій в освіті займає в країні друге місце за популярністю серед усіх напрямків використання Інтернету [3]. Тож вивчення світового досвіду з проблем впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес загальноосвітньої школи дозволить здійснити його на якісному рівні, зберігаючи та підвищуючи ефективність традиційного навчання.

Література

1. Key Data on Information and Communication Technology in School in Europe. Brussels: Eurydice, 2004. – 82 p.
2. Russel O., Holkner B. Virtual school // Futures. – Guilford. – 2000. – V. 32. – № 9/10. – Pp. 887-897.
3. E-Readness Assessment of Ukraine, Report prepared within the Government of Ukraine / UNDP Programme, 2002. – 86 p.